

ДМИТРІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
“Загальноосвітня школа І - ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад”
Новодмитрівської сільської ради Золотоніського району Черкаської області

Рішення педагогічної ради
протокол №1
від «28» серпня 2023р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
УКРАЇНСЬКА МОВА
5 клас

Розроблена на основі модельної навчальної програми
«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти,
автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

(До підручника «Українська мова 5 клас» Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)

2023

Рекомендовані види робіт з української мови у 5 класі

<i>Усього годин/ Години РМ</i>	<i>140 / 38</i>	
<i>Семестри</i>	<i>I</i>	<i>II</i>
<i>Діагностична (контрольна) робота</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>1.Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання</i>		
<i>2.Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння</i>		
<i>3.Сприймає письмові тексти/ Читання</i>		
<i>4.Письмо</i>		

№	Очікувані результати	Зміст навчального предмета (1 мовна/мовленнєва; 2 – соціокультурна)	Види навчальної діяльності	Примітка
1.	Пояснює роль і важливість державної мови в житті людини; - вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення [6 МОВ 1.1.2-1]; - пов'язує, зіставляє почуте із життєвим досвідом [6 МОВ 1.4.5]; - обґрунтовує своє ставлення до змісту почутої інформації [6 МОВ 1.5.1]; - визначає основні проблеми, порушені в тексті, пов'язуючи їх із життєвим досвідом [6 МОВ 2.2.1]; - пояснює значення здобутої з тексту інформації [6 МОВ 2.4.1]; - обстоює власну позицію щодо обговорюваних питань [6 МОВ 1.6.2]; - наводить кілька простих аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції [6 МОВ 1.6.2-1]; - розрізняє відому і нову, головну і важливу другорядну інформацію, факти та судження [6 УМД 2.2.2].	Вступ (1 год.) Тема: Українська мова в житті українців. <i>Українська мова як найвища цінність для українського народу.</i> <i>Пропонований зміст:</i> 1. Мова в житті людини: - пізнання світу засобами мови; - вираження себе, свого «Я» за допомогою мови; - відчуття належності до українського народу через мову; - захист державних кордонів; - вираження емоцій і почуттів засобами мови; - збереження української культури, втіленої в українському слові; - формування моральної й мовленнєвої культури засобами мови; - спілкування й обмін інформацією засобами мови. 2. Ціннісне ставлення до мови	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (здійснення пошуку інформації на підтвердження важливої ролі мови в житті людини; узагальнення різних думок, виявлення спільного й різного тощо). Мовленнєва діяльність (обговорення ролі української мови в житті українців; висловлення власної думки щодо важливості мови в житті людини; обґрунтування важливості бережного ставлення до мови). Текстова діяльність (сприйняття й аналіз тексту, що містить нову інформацію; структурування інформації; переведення текстової інформації про мову в графічну тощо (створення колажу, моделі, малюнка); написання есе («Мої емоції в мові», «Як	

			слово веде мене у світ?», «Які можливості дає мені мова?», «Яким був би світ без мови?» тощо).	
2.	- Вирізняє лексичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1-2]; - порівнює та зіставляє слова, що належать до певних груп за вивченими ознаками [6 МОВ 4.1.1-2]; - виокремлює та розрізняє значення багатозначних слів, синонімів, пряме й переносне значення [6 МОВ 4.1.1-1]; - розрізняє відому і частково нову для себе інформацію [6 УМД 1.3.1-2]; - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті з урахуванням засвоєних мовних норм [6 МОВ 3.3.1]; - вживає слова відповідно до їхнього лексичного значення; - збагачує власне мовлення, використовуючи різні джерела [6 МОВ 4.2.4]; - користується різними видами словників; - визначає окремі деталі, що сприяють або заважають комунікації [6 УМД 1.5.2].	<u>Лексикологія (22 год)</u> Тема 1:Повторення вивченого в 1-4 класах. Лексичне значення слова. Тлумачний словник. <i>Багатий і розмаїтий світ українського слова</i> Тема 2:Однозначні багатозначні слова. Тлумачний словник. <i>Уява –крокодздійснення мрії</i> Тема 3: Однозначні й багатозначні слова. <i>Уява – крок до здійснення мрії</i> Тема 4: Групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми. <i>Розмаїтий дитинства світ</i> Тема 5: Пароніми. <i>З увагою до слова</i> Тема 6:Словники синонімів, антонімів, омонімів, паронімів. <i>Здоров'я і здоровий спосіб життя – важливі людські цінності</i> Тема 7: Групислів за походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова. Словник іншомовних слів. <i>Світ моїх захоплень</i> Тема 8-9: Написання апострофа в словах іншомовного походження. <i>Іноземні мови – віконце у світ</i> Тема 10-11: Написання м'якого знака у словах іншомовного походження. <i>Через слово пізнаю світ</i> Тема 12-13: Подвоєння та подовження приголосних у словах іншомовного	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (тлумачення лексичного значення слова різними способами; збагачення активного словника учнів новою лексикою; ведення словничка незнайомих слів; пошук/моделювання ситуацій, що передбачають застосування вивченої теми, нових слів; виконання вправ і завдань, що передбачають використання словників; збагачення міжособистісного спілкування словами, що виражають позитивні емоції тощо). Мовленнєва діяльність (усне висловлення з використанням нових слів; формулювання й обстоювання власної думки, оцінювання життєвих явищ, моральних, суспільних, історичних та інших проблем сучасності, висловлення щодо них власного ставлення). Текстова діяльність (читання й переказування тексту, що містить нові слова; заміна в тексті лексичних одиниць; виявлення й аналіз певних лексичних одиниць; редагування;	

		походження. <i>Роби свій вибір</i> Тема 14-15: Букви і та и у словах іншомовного походження. <i>Екологічні проблеми довкола нас</i> Тема 16: Активна й пасивна лексика української мови. <i>Слова, що пам'ятають минуле</i> Тема 17: Неологізми. Письменницькі новотвори. <i>Інновації в житті людини й суспільства</i> Тема 18: Групи за вживанням. Загальновживані слова. <i>Емпатія як здатність бачити й розуміти внутрішній світ іншої людини.</i> Тема 19: Слова обмеженого вживання. Діалектні, професійні слова й терміни <i>Слово кличе в мандри Україною</i> Тема 20: Лексична помилка <i>Мовні обов'язки громадянина України</i> Тема 21: Суржик <i>Екологія мови</i> Тема 22: Повторення вивченого з лексикології.	доповнення; виявлення лексичних одиниць, що сприяють або перешкоджають гармонійному спілкуванню; складання й оформлення власного висловлення згідно з усталеними лексичними нормами тощо)	
3.	- Сприймає подану в достатньо вільному темпі інформацію відповідного обсягу на відому й частково нову тематику [6 МОВ 1.1.1]; - реагує на почуте, уточнюючи важливі для розуміння деталі [6 МОВ 1.1.2]; - формулює тему та ідею почутого повідомлення [6 МОВ 1.4.1-1]; - розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення [6 МОВ 1.1.2-2];	<u>Інформація (6 год)</u> Тема 1: Повторення вивченого в 1-4 класах. <i>Виклики сьогодення</i> Тема 2: Види інформації (текстова, графічна). <i>Цінність інформації</i> Тема 3: Числова інформація. <i>Як дружити з математикою</i> Тема 4: Види інформації (звукова, відео). <i>Чутки і соціальні мережі</i>	1: Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення мети інформації; формулювання теми та ідеї почутої інформації; розрізнення нової й відомої інформації; передавання /відтворення її графічно (карти, схеми, плани, моделі тощо) чи образно (малюнок); добір і демонстрування зразків різних видів інформації; пошук інформації відповідно до	

- унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, структурування інформації [6 МОВ 1.2.3-1]; - знаходить у почутому відповіді на поставлені запитання [6 МОВ 1.3.1-1]; - стисло переказує фактичний зміст почутого повідомлення (зокрема невеликого художнього тексту, медіатексту або уривка з нього на знайому тему, якщо інформація проста, добре структурована, подана повільно та чітко [6 МОВ 1.2.1-1]; - передає простими фразами прихований зміст повідомлення, виражений за допомогою типових, зрозумілих для сприйняття невербальних засобів [6УМД1.1.3]; - добирає відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел [6 МОВ 1.3.1]; - визначає мету повідомлення [6 МОВ 1.4.4]; - розрізняє відому й нову для себе інформацію [6 МОВ 1.3.1-2]; - ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читачьких потреб і	Тема 5: Джерела інформації. <i>Пошукові програми</i> Тема 6: Добір пошуків інформації. <i>Елементи інформаційної грамотності</i>	поставленого завдання; знаходження, опрацювання і збереження інформації; аналіз змісту інформації тощо). Мовленнєва діяльність (реагування на почуту інформацію (коментар); вибіркове, стисле переказування змісту почутого відповідно до поставленого завдання; висловлення своєї думки тощо). Текстова діяльність (написання висновків на основі почутої інформації тощо).	
--	--	---	--

	розширення кола читацьких інтересів [6 МОВ 2.5.1-3]; - записує від руки або з використанням спеціальних (у тому числі цифрових) пристроїв власні міркування, інформацію з різних джерел [6 МОВ 3.1.1]			
4.	- Відповідно до мети застосовує основні види читання текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [6 МОВ 2.1.1]; - знаходить у запропонованому тексті відому й нову інформацію [6 МОВ 2.2.2-1]; - визначає тему та мікротему, основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [6 МОВ 2.2.3]; - обирає (самостійно чи з допомогою) тексти українських і зарубіжних авторів, різних стилів і жанрів залежно від мети читання й наводить окремі аргументи свого вибору [6 МОВ 2.5.1]; - добирає з поданого переліку і використовує потрібні тексти з джерел, які вважає надійними [6 МОВ 2.5.2]; - усвідомлено послуговується основними складниками (заголовки, зміст, анотація тощо) джерел інформації (друкованого чи цифрового), а також складниками структури тексту [6 МОВ 2.1.2];	<u>Текст (11 год)</u> Тема 1:Текст. Повторення вивченого в 1-4 класах. <i>Бережімо ліс і кожне дерево</i> Тема 2:Текст. Тема, підтема (мікротема).<i>Інновації XXI століття</i> Тема 3:Ключові слова. Основна думка. Первинні і вторинні тексти. <i>Чарівний світ мистецтва</i> Тема 4:Розповідь. Побудова розповіді. Розповідь про себе <i>Захопливі мрії</i> Тема 5: Опис. Побудова опису. Опис тварини. <i>З любов'ю до тих, кого приручили</i> Тема 6:Роздум. Побудова роздуму. Роздум на тему екології. <i>Дивовижний природи світ</i> Тема 7: Опис тварини <i>З любов'ю до тих, кого приручили</i> Тема 8: Роздум. Побудова роздуму <i>Що таке успіх.</i> Тема 9: Роздум на тему екології <i>Дивовижний природи світ.</i>	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Текстова діяльність (осмислення змісту прочитаного; поставлення уточнювальних запитань для кращого розуміння і сприйняття, розрізнення розповіді, опису, роздуму; формулювання теми й основної думки тексту; визначення ключових слів; стисле переказування; інтонування тексту, реплік у ньому; знаходження потрібної інформації; оцінювання тексту, апелюючи до власних знань, позицій чи поглядів; зіставлення змісту прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями; редагування тексту; творче опрацювання прочитаного тексту із заданою зміною персонажів, окремих епізодів тощо; розрізнення текстів (художніх, медіатекстів тощо), різних стилів, типів та жанрів мовлення в контексті авторського задуму; визначення проблем у тексті; розпізнавання виражальних засобів; виявлення й тлумачення порушених у тексті проблем; пояснення значення здобутої з прочитаного	

- визначає основні порушені в тексті проблеми, пов'язуючи їх із життєвим досвідом [6 МОВ 2.2.1]; - наводить приклади (з художніх текстів чи життєвого досвіду) вміння/невміння керувати емоціями, пояснювати емоційний стан літературних персонажів (зважаючи на ситуації, культури, епохи, національні традиції та звичаї тощо) для розвитку власного емоційного інтелекту [6 МОВ 1.8.3 -2] ; - формулює тему та основну думку тексту [6 МОВ 2.2.2 - 3] ; - розпізнає в тексті основні виражальні засоби [6 МОВ 2.2.6-2]; - аналізує й удосконалює зміст написаного, доповнювати окремі його частини відповідно до теми й мети висловлення [6 МОВ 3.3.2] ; - творчо опрацьовує прочитаний текст із заданою зміною персонажів, окремих епізодів тощо [6 МОВ 2.7.1 - 1] ; - відповідно до мети застосовує основні види читання нескладних у мовному плані невеликих текстів ; - пояснює значення здобутої з прочитаного тексту (художнього тексту, медіатексту тощо) інформації в контексті власного досвіду для розв'язання потрібних завдань [6 МОВ 2.4.1] ; - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, спираючись на	Тема 10:Усний переказ тексту з описом з елементами опису. Тема 11:Письмовий переказ тексту з елементами опису.	тексту інформації; створення письмових текстів (художні тексти, медіатексти тощо) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету й адресата, спираючись на власний життєвий досвід ; описання й аналіз емоційного стану інших осіб або літературних персонажів, їхніх учинків і/або висловлень; створення власних текстів (розповідь, есе); логічне структурування власного тексту ; удосконалення змісту тощо) .	
---	--	---	--

	засвоєні мовні норми [6 МОВ 3 . 3.1] ; - перетворює тексти (художні тексти, медіатексти тощо) словесно (переказ, конспект тощо), графічно (схема, таблиця тощо) [6 МОВ 2.6.1]; - описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів [6 МОВ 2.5.1-2]			
	- Вирізняє лексичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1-2]; - виокремлює та розрізняє фразеологізми [6 МОВ 4.1.1-1]; - виявляє фразеологізми в своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1]; - послуговується фразеологізмами у повсякденному спілкуванні [6 МОВ 1.7.2-1]; - вправно користується фразеологічним словником; - формулює запитання, щоб уточнити суть фразеологізмів [6 МОВ 1.4.6-2]; - використовує фразеологізми для ефективної комунікації зі співрозмовником [6 МОВ 1.7.1-1]; - дотримується норм у виборі фразеологізмів [6 МОВ 1.7.1-3]; - засобами фразеологізмів пояснює свій (та інших осіб) емоційний стан з увагою до його відтінків [6 МОВ 1.8.1];	<u>Фразеологія (7 год)</u> Тема 1:Фразеологізми.Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. <i>Життя як найвища людська цінність</i> Тема 2Різновиди фразеологічних одиниць (прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми). <i>Моральні цінності людини</i> Тема 3 Джерела українських фразеологізмів. <i>Мудрість вікова</i> Тема 4 Фразеологізми в ролі членів речення Тема 5 Фразеологізми в літературних творах <i>Зміцнюй дружні стосунки</i> Тема 6:Ознайомлення із фразеологічним словником. Фразеологізми у мовленні <i>Мій емоційний світ</i>	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (дослідження джерел фразеології; добір/пошук прикладів різних видів фразеологічних одиниць; добір/пошук синонімічних, антонімічних фразеологізмів; дослідження особливостей фразеологізмів народів світу; передавання змісту фразеологізмів невербальними засобами; ведення фразеологічного словничка тощо). Мовленнєва діяльність (висловлення ставлення до події, явища чи вчинку засобами фразеології тощо). Текстова діяльність (виявлення фразеологізмів у літературних творах; критичне оцінювання доцільності вжитих у тексті фразеологізмів; збагачення тексту фразеологізмами; вираження власної думки щодо змісту прослуханого тексту;	

		- використовує фразеологізми для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій [6 МОВ 1.8.3-1]; - досліджує джерела фразеології [МОВ 4.1]; - сприймає інформацію (текст), що містить фразеологізми [МОВ 1.1]; - демонструє багатий активний запас фразеологізмів [6 МОВ 1.7.2]; - виявляє власні мовні уподобання у процесі добору фразеологізмів [6 МОВ 4.2.1].		обґрунтування свого ставлення до проблеми з опорою на власні знання й досвід).	
		- Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - висловлює та обстоює власні погляди, ідеї, переконання; - взаємодіє зі співрозмовниками, супроводжуючи власне мовлення доречними вербальними та невербальними засобами для досягнення комунікативної мети [6 УМД 1.7.1]; - бере участь в онлайн-дискусіях на відому тематику, пов'язану з власним життєвим досвідом, навчанням, уподобаннями тощо [6 УМД 3.2.2-1];	<u>Жанри мовлення (6 год)</u> Тема 1: Жанр мовлення. Роль жанрів у житті людини . Комплімент, лестощі, похвала. <i>Моя громадянська роль у суспільстві. Повага до людської гідності</i> Тема 2: Прохання, умовляння, благання, пропозиція <i>Гідно поводитися в будь-якій ситуації</i> Тема 3: Запрошення, згода, відмова <i>Чарівний мистецтво світу</i> Тема 4: Вибачення, подяка. <i>Будитворцем своєї долі. Слововозвеличує</i> Тема 5: Привітання . <i>З добром до людей</i>	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення різниці між компліментом і лестощами, між проханням, умовлянням, благанням, клянченням; визначення пропозицій, на які необхідно відповідати відмовою, а на які – згодою, добір компліментів за віковою, статусною ознакою людини; аналіз компліментів; добір відповідей на комплімент; аналіз смс-повідомлень; складання дописів для чату тощо). Текстова діяльність (оформлення тексту прохання; формулювання різних видів пропозицій; формулювання відмови на	

	- конструктивно спілкується, використовуючи жанри як типові мовленнєві конструкції; - дотримується основних мовленнєвих норм під час типових ситуацій комунікації [6 УМД 1.7.1-3]; - доречно використовує в мовленні типові засоби художньої виразності [6 УМД 1.7.2]; - регулює власні емоції в комунікації [6 УМД 1.8.2]; - збагачує міжособистісну комунікацію позитивними емоціями [6 УМД 1.8.3]; - використовує жанри мовлення з метою гармонізації процесу спілкування, налагодження приятельських стосунків; - використовує типові вербальні й невербальні засоби, жанри мовлення для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, підтримки, заохочення співрозмовників до певних дій [6 УМД 1.8.2-1]; - аналізує ситуацію спілкування, самостійно добирає й застосовує мовленнєвий жанр	Тема 6:Смс-повідомлення. <i>Лексичні засоби привабливості співрозмовників</i>	пропозицію; складання й аналіз текстів вибачення, подяки, привітання, повідомлення; виявлення, аналіз у тексті втішання, вибачення, подяки й визначення їхньої ролі у процесі спілкування тощо). Мовленнєва діяльність (усні звернення з проханням, пропозицією, запрошенням, привітанням тощо).	
	- Чітко й правильно вимовляє звуки в процесі мовлення; - спостерігає за фонетичними явищами в мовленні, зокрема й на	<u>Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія (27 год)</u> Тема 1:Поглиблене повторення вивченого в 1-4 класах. Голосні й приголосні звуки. <i>Не відкладаймо важливе на потім</i>	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність	

прикладі літературних творів [6 МОВ 4.1.2]; - аналізує мовлення за орфоепічними та орфографічними характеристиками [6 МОВ 3.3.2-4]; - вправно застосовує алфавіт; - знаходить й виправляє огріхи й помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень [6 МОВ 3.3.1-1]; - застосовує знання правил орфографії й орфоепії для вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 4.1.1]; - виявляє й аналізує орфографічні помилки; - пояснює виправлення, покликаючись на вивчені правила [6 МОВ 3.3.1-2]; - вправно користується словниками; - відтворює зміст почутого тексту з дотриманням орфоепічних норм [6 МОВ 1.2.1]; - удосконалює письмовий текст (власний та чужий) [6 МОВ 3.3.2-4]; - характеризує вплив неправильного наголошування, вимови на сприйняття слухачем змісту почутого повідомлення [6 МОВ 1.5.3-1]; - дотримується орфоепічних, графічних, орфографічних норм у процесі вибору мовленнєвих засобів [6 МОВ 1.7.1-3];	Тема 2: Наголос в українській мові. Словник наголосів. Орфоепічний словник. <i>Вплив діяльності людини на природний світ.</i> Тема 3-4: Особливості вимови й написання ненаголошених голосних. <i>Засоби самовдосконалення</i> Тема 5-6: Приголосні тверді й м'які. <i>Помічаймо красу і милуймося нею</i> Тема 7-8: Приголосні дзвінки й глухі. Вимова приголосних у корені слова. <i>Хто твої друзі</i> Тема 9-10: Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, є, ю, я. <i>Робота над власними помилками</i> Тема 11-12: Правила вживання м'якого знака. <i>Якого кольору нудьга</i> Тема 13: Повторення вивченого з графіки в 1-4 класах <i>Долаємо труднощі – набуваємо впевненості</i> Тема 14: Особливості української графіки (відповідність звуків і графічних знаків, звук [г] і буква ге). <i>Світло душі людської</i> Тема 15-16: Звукове значення букв я, ю, є, ї та щ. <i>Джерела позитивних емоцій</i> Тема 17-18: Правила вживання апострофа. Орфографічний словник. <i>Впевненість у собі – ключ до успіху.</i> Тема 19-20: Склад. Правила перенесення з рядка в рядок. <i>Найвищі цінності України</i> Тема 21-22: Милозвучність української мови. Правила милозвучності (чергування у – в, і – й, з – із – зі). <i>Правила природоохоронної поведінки</i> Тема 23-24: Милозвучність української мови. Правила милозвучності (чергування у – в, і – й, з – із – зі).	(порівняння й зіставлення звуків природи й звуків мови; порівняння вимови наголошених і ненаголошених звуків; практичні завдання, що передбачають використання алфавіту; виявлення помилок у застосуванні алфавіту; добір прикладів застосування орфографічних правил у житті людини; виявлення проблемних ситуацій, спричинених орфографічними помилками; виконання завдань, що передбачають використання орфографічного словника тощо). Текстова діяльність (читання тексту з дотриманням правильної вимови звуків; переказування тексту, що містить звукові природні елементи; виявлення слів, у яких зміна наголосу впливає на граматичне чи лексичне значення; звуковий аналіз окремих слів у тексті; аналіз порушень милозвучності у тексті й живому мовленні; графічне відтворення тексту, сприйнятого на слух; виявлення й аналіз графічних помилок; виявлення слів, у яких різняться вимова й написання; редагування текстів, у яких допущено орфографічні помилки; складання й оформлення власного висловлення згідно з усталеними орфографічними нормами; перетворення звукового фрагменту природи (ранок у лісі, гроза/дощ, шум моря тощо) в художній текст; сприймання усного висловлення на визначену тему, виявлення й аналіз у ньому
---	---	--

	- послуговується засобами милозвучності у власному мовленні [6 МОВ 1.7.2-1]; - розпізнає роль окремих звуків як виражальних засобів у тексті [6 МОВ 2.2.6-2]; - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, з урахуванням засвоєних мовних норм [6 МОВ 3.3.1].	<i>Правила природоохоронної поведінки</i> Тема 25-26: Види помилок: графічна, орфоепічна, орфографічна. <i>Учися програвати з гідністю й користю</i> Тема 27: Повторення вивченого з орфоепії та орфографії. <i>Повага до людини, її гідності</i>	орфоепічних помилок; виявлення впливу орфоепічної, графічної, орфографічної помилки на зміст інформації тощо)	
	- Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - залучає лексичне багатство мови для ефективної комунікації зі співрозмовниками [6 МОВ 1.7.1-1]; - реагує на почуте, уточнює важливі деталі [6 МОВ 1.1.2]; - обирає доцільні способи вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 3.3.3]; - бере участь в онлайн-дискусіях, розпізнавати розбіжності в думках і толерантно обстоювати власну позицію, дотримуючись базових норм етикету [6 МОВ 3.2.2]; - дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування [6 УМД 3.2.2-4]; - дотримується основ безпечної поведінки в цифровому просторі та основних засад академічної доброчесності [6 МОВ 3.2.3];	Спілкування (15 год) Тема 1: Повторення вивченого в 1-4 класах. <i>Сходинки до успіху</i> Тема 2: Цілі й завдання спілкування <i>Найбільша розкіш – людське спілкування</i> Тема 3: Види спілкування. Живе й віртуальне спілкування. Безпека віртуального спілкування. <i>Мережеві спільноти</i> Тема 4: Ситуація спілкування. Учасники спілкування. Наміри співрозмовників / співрозмовниць <i>Прагніть гармонії й комфорту</i> Тема 5: Творча робота на основі впорядкування алгоритму дії із застосуванням спонукальних речень. Тема 6: Ознаки й переваги гармонійного спілкування. Правила гарного спілкування / гарної співрозмовниці. <i>Зони твоєї відповідальності</i> Тема 7: Написання есе на одну з тем: «Яке спілкування корисне?», «У чому радість живого спілкування?», «Чи надійна віртуальна дружба?» «Коли я почуваю себе безпечно», «Безпека – це зона моєї відповідальності», «Коли і з ким спілкуватися приємно?», «Як я	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення й поставлення цілей і завдань спілкування; формулювання намірів; добір реплік відповідно до виду й мети спілкування; правильне інтонування розмови; добір лексичних засобів; обґрунтування доцільності мовних формул ввічливості; спілкування живе й віртуальне на визначену тему; визначення намірів; виявлення чинників, що сприяють або заважають ефективній комунікації; визначення бар'єрів і небезпек віртуального спілкування; виявлення ознак гармонійного спілкування; розрізнення невербальних засобів (інтонації, сили голосу, логічного наголосу, темпу, паузи, міміки, жестів, пози), використаних для передавання прихованого змісту; виявлення випадків маніпулювання; виявлення лексичних засобів, що сприяють уникненню	

	-висловлює власні думки, виражає почуття, переживання, ставлення[6 МОВ 1.8.1]; - аналізує емоційний стан літературних персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально-етичних норм, виявляючи толерантність [6 МОВ 2.3.1]; - визначає окремі деталі, що сприяють або заважають комунікації [6 МОВ 1.5.2]; - пов'язує, зіставляє почуте з життєвим досвідом [6 МОВ 1.4.5]; - взаємодіє з іншими в цифровому просторі, дбаючи про власну кібербезпеку [6 МОВ 3.2.3-1]; - дотримується засад академічної доброчесності у процесі віртуальної взаємодії [6 МОВ 3.2.3-2].	прагнути бути відповідальним/відповідальною» Тема 8: Запитання і відповіді . Види слухання. <i>Плекай у собі допитливість</i> Тема 9: Усний твір-роздум на тему, пов'язану з життєвим досвідом учнів, у художньому стилі за колективно складеним планом (орієнтовні теми: «Чому людина має бути чемною», «Чому потрібно захищати слабших»). Тема 10: <i>Суперечка і сварка.</i> Маніпуляції у спілкуванні . Засоби спілкування (мовні й позамовні). <i>Сучасні засоби комунікації</i> Тема 11: Написання есе з використанням складних речень «Чому потрібно вивчати іноземну мову» Тема 12: Особливості побудови розповіді за коміксом. Тема 13: Етикетні норми спілкування. Вимова й інтонація. <i>Емпатія і взаємоповага</i> Тема 14: Докладний усний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами роздуму. Тема 15: Намалювати дошку прагнень, презентувати її однокласникам та однокласницям. Переконливість та аргументованість. <i>Побутові проблеми</i>	двозначності; поставлення запитань з метою отримання інформації; характеристика учасників спілкування; виявлення ознак переконливості, аргументованості тощо). Текстова діяльність (аналіз конкретної ситуації спілкування у тексті тощо).	
	- Вирізняє синтаксичні одиниці у своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1]; - порівнює та зіставляє синтаксичні одиниці за	<u>Відомості із синтаксису й пунктуації (34 год)</u> Тема 1: Повторення вивченого в 1-4 класах . <i>Мої плани на зиму</i> Тема 2-3: Словосполучення. Відмінність словосполучення від слова й речення. <i>Як приборкати негативні емоції</i> Тема 4-5: Головне й залежне слово в словосполученні.	Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (розрізнення речень і словосполучень; добір власних прикладів словосполучень і речень;	

	визначеними ознаками [6 МОВ 4.1.1-2]; - використовує різноманітні синтаксичні конструкції в різних повідомленнях у спеціальних (захищених) цифрових сервісах і соцмережах [6 МОВ 3.2.1-1]; - відтворює зміст почутого тексту з увагою до конкретних синтаксичних одиниць [6 УМД 1.2.1]; - визначає мету повідомлення простим реченням [6 УМД 1.4.4]; - висловлює власні почуття і враження щодо зображених у тексті людей, подій, ситуацій, ставлення до них [6 МОВ 2.3.2]; - характеризує емоційний стан літературного персонажа, його поведінки, вчинків засобами простого й складного речень, виявляючи толерантність [6 МОВ 2.3.1-1]; - перефразовує репліки в діалозі відповідно до поставленого завдання [6 МОВ 1.2.1-3]; - аргументує власну оцінку прочитаного тексту (художнього тексту, медіатексту тощо) за допомогою складного речення [6 МОВ 2.4.2-3]; - описує власні літературні вподобання засобами речень з однорідними членами [6 МОВ 2.5.1-2].	<i>Що таке успіх?</i> Тема 6-7: Речення, його граматична основа. <i>Гідно приймай нові виклики</i> Тема 8-9: Речення з одним головним членом. <i>Стань частиною команди</i> Тема 10-11: Види речень за метою висловлення (розповідні, питальні, спонукальні) <i>Світ позитивних емоцій</i> Тема 12: Види речень за емоційним забарвленням (окличні й неокличні). <i>Гарні манери – це важливо</i> Тема 13: Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина. <i>Математика у твоєму повсякденні</i> Тема 14: Додаток. <i>Цінність родини</i> Тема 15: Означення. <i>Життєві пріоритети</i> Тема 16: Обставина. <i>Ознаки гармонії в суспільстві</i> Тема 17: Повторення вивченого із синтаксису й пунктуації. <i>Грані людської душі</i> Тема 18-20: Речення з однорідними членами. Кома між однорідними членами. <i>Твої громадянські обов'язки</i> Тема 21-22: Складне речення. <i>Стань своїм найкращим другом</i> Тема 24-26: Кома між частинами складного речення, з'єднаними безсполучниковим і сполучниковим зв'язком. <i>Мова – ефективний засіб самовираження особистості</i> Тема 27-29: Пряма мова. Розділові знаки в реченнях із прямою мовою. <i>На крилах мрій</i>	пошук ситуацій застосування окличних і питальних речень; аналіз функцій головних і другорядних членів; обґрунтування важливості розділових знаків; пошук ситуацій спілкування, у яких використання однорідних членів необхідне, правильне інтонсування розділових знаків в усному мовленні; інтонсування діалогу, речень із прямою мовою тощо). Мовленнєва діяльність (усне висловлення на задану тему; участь в обговоренні проблеми тощо). Текстова діяльність (виписування з тексту словосполучень, що є ключовими й виражають зміст його; заміна в тексті словосполучень; виписування речень, що передають основну думку тексту, абзацу; виписування підметів, визначення їхньої ролі для передання інформації; передання змісту фрагмента тексту одним реченням; доповнення текстів однорідними членами. пунктуаційний аналіз тексту; заміна в тексті простих речень складними і навпаки; передання суті інформації одним складним реченням; складання речень, що передають емоційний стан людини в різних ситуаціях; складання речень оцінного змісту; складання діалогу на основі прочитаного/почутого тексту; відтворення ситуації за допомогою речень із прямою мовою; передання вражень від	
--	---	--	--	--

		Тема 30: Діалог. Розділові знаки в репліках діалогу. <i>Фейки – потужна зброя</i> Тема 31: Діалог (практично). Складання діалогів відповідно до мети спілкування. <i>Як подружитися з часом</i> Тема 32-33: Пунктуаційна помилка. <i>Пензлик уяви лікує душу</i> Тема 34: Узагальнення відомостей із синтаксису й пунктуації <i>Сумніватися – це нормально</i>	прочитаного, почутого за допомогою речення з прямою мовою тощо).	
		<u>Повторення в кінці року (11 год)</u> Тема 1: Повторення вивченого з теми «Лексикологія» Тема 2-3: Повторення вивченого з теми «Фразеологія» Тема 4-5: Повторення вивченого з теми «Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія» Тема 6-7 : Повторення вивченого з теми «Відомості з синтаксису і пунктуації» Тема 8-9: Повторення вивченого з тем «Інформація», «Текст», «Жанри мовлення», «Спілкування» Тема 10: Підсумковий урок (І семестр) Тема 11: Підсумковий урок (ІІ семестр)		

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ

Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року

«Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводить заклад, є **формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне**. За вибором закладу оцінювання можна здійснювати за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою. За умови використання власної шкали заклад має визначити правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством, для виставлення у Свідоцтві досягнень.

Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. За рішенням педагогічної ради (за потреби) заклад освіти може визначити адаптаційний період впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Свідоцтво досягнень (Додаток 1) відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-6 класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти. Надана форма Свідоцтва досягнень є **орієнтовною**, перелік предметів та інтегрованих курсів визначається закладом освіти відповідно до затвердженої освітньої програми. Перед друком Свідоцтва досягнень рекомендовано видалити зайві рядки або підкреслити назви курсів відповідно до освітньої програми закладу освіти.

Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначену графу заповнює класний керівник за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводять упродовж року за планом, визначеним закладом освіти. Рекомендовано позначати особливо виражені наскрізні вміння учня/учениці, зокрема, вияв інтересу до навчання, розуміння прочитаного, вміння висловлювати власну думку, критично та системно мислити, логічно обґрунтовувати власну позицію, діяти творчо, вияв ініціативи у процесі навчання, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими з метою заохочення подальшого розвитку відповідних умінь. Заповнення граfi здійснюють шляхом виставлення відповідної позначки навпроти сформованого умінь. Педагогічні колективи можуть виробляти власні способи спостереження за розвитком наскрізних умінь і застосовувати у тому числі вербальні характеристики замість позначки. Заповнення цієї граfi здійснюють після завершення кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу. Заповнення граfi «Характеристика результатів навчання» здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень учнів упродовж навчального року.

Рекомендується у класних журналах і в Свідоцтві перед виставленням підсумкової оцінки у відповідних графах результатів навчання зазначати першу літеру («В», «Д», «С», «П»), що відповідає назві рівня досягнень орієнтовних критеріїв оцінювання результатів навчання з предметів (Високий, Достатній, Середній, Початковий) або за допомогою виставлення відповідних балів.

Формувальне(поточне формувальне)оцінювання, окрім рівневого або бального можна здійснювати у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводять систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

Тематичне оцінювання пропонуємо здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховують.

Семестрове оцінювання можна здійснювати за результатами контролю груп загальних результатів, відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводять з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складають на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Звертаємо увагу, що Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Річне оцінювання здійснюємо на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводять.

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

Додаток 1

(назва закладу загальної середньої освіти)

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

учня / учениці _____ класу

(прізвище та ім'я учня / учениці)

_____ навчальний рік

Характеристика навчальної діяльності*	Стан сформованості (сформовано/ формується)
виявляє інтерес до навчання	
виявляє розуміння прочитаного	

висловлює власну думку	
критично та системно мислить	
логічно обґрунтовує власну позицію	
діє творчо	
виявляє ініціативу в процесі навчання	
конструктивно керує емоціями	
оцінює ризики	
самостійно приймає рішення	
розв'язує проблеми	
співпрацює з іншими	

Характеристика результатів навчальної діяльності

Навчальний предмет	Результати навчання	Рівень досягнення результатів навчання		
		I семестр	II семестр	Рік
Українська мова	Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння			
	Сприймає письмові тексти / Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання**			

** У разі виставлення загальної підсумкової оцінки, після визначення рівня досягнень за кожною групою результатів, використовувати окремий рядок для виставлення загальної оцінки.

Додаток 2

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Державний стандарт базової середньої освіти:
<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Модельна навчальна програма: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/ukrains-ka-mova/>
3. Підручник: <https://pidruchnyk.com.ua/1649-ukrmova-5-klas-golub.html>
4. Оцінювання навчальних досягнень учнів: https://osvita.ua/doc/files/news/861/86195/OCINYuVANNYa_OST818.pdf
5. Типова освітня програма для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>